

Sárdi Fülöpné És Koppányi Tivadarné Lindner Sámuelnével

Hedi (Hedvig) nővéremmel és a nagymamánkkal, Lindner Sámuelnével vagyunk lefényképezve. Hiába volt két testvérem, mégis egykeként nőttem fel. Anyuval és a nagymamámmal voltam nagyon sokat. Tulajdonképpen amikor az ötszobás lakásban laktunk, akkor egy darabig velünk élt. Nagymamának nyolc iskolája volt, tehát négy polgárit végzett [Lásd: polgári iskola. A polgári iskolát az 1868-as népiskolai törvénnyel hozták létre, de a német 'Bürgerschule' mintájára -- először a német lakosságú városokban -- létesítettek ún. polgári iskolákat (Pesten 1840-ben), ezek azonban még egységes szervezet és irányítás nélkül működtek. -- A szerk.]. De rendkívül érdeklődő és meglepően modern gondolkozású valaki volt. A nagymamám biztosan járt templomba, amíg ő élt, a családukban ő volt a felelős az ünnepekért. Mindent betartott és betartatott velünk. Nagyon szeretett énekelni, úgyhogy gyerekkoromban nagyon gyakran ő altatott el. Omi nagymamám 1933-ban halt meg. Amíg a nagymamám élt, addig a zsidó ünnepeket nálunk betartották. Ami azt jelentette, hogy nagyobb ünnepeken Pészah, Ros Hasónó [Ros Hásáná], Jam Kiper az Omi odajött hozzánk -- mert ő egyébként a testvérével lakott, mégpedig éppen abban a házban az Ajtósi Dürer soron, ahol később mi a nyilasok elől elbújtunk --, és nálunk maradt az ünnep kimeneteléig. Általában ott is aludt nálunk. Elmentek együtt anyuval a Dohány utcai templomba, én nem mentem velük, meg úgy emlékszem, hogy sem az apám, sem pedig a nővéreim nem mentek velük. Gyerekkoromban, sőt fiatal lány koromban a böjtöt [lásd: böjtnap] betartottuk. Ennek megvolt a maga normális rituáléja. Pészahkor is a füvektől kezdve a kemény tojáson, a sós vízben keresztül minden megvolt. A Hagadát én olvastam mint legfiatalabb, persze nem végig, mert azért az sok lett volna. Ott volt az egész család.